

EDITORIAAL

Vlaanderen in actie tegen de armoede?

Op een studiedag in het Vlaams Parlement werd op 14 juni 2012 door Decenniumdoelen 2017 een "tussenstand" opgemaakt hoe ver Vlaanderen staat met de 'halvering' van de armoede tegen 2017. Het resultaat is ronduit deprimerend, of wat had je gedacht?

In 2007 lanceerden een aantal armoede- en welzijnsorganisaties het samenwerkingsplatform "Decenniumdoelen 2017": zij stelden zes doelstellingen voorop om tegen 2017 te komen tot een structurele, meetbare verbetering van de leefsituatie van mensen in armoede. Ter herinnering: het ging hier om een halvering van de gezondheidsongelijkheid tussen arm en rijk; een halvering van het aantal gezinnen waar niemand werkt; voor elk gezin, ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen dat de Europese armoederisicodrempel bereikt; een toename van het aantal goede en betaalbare huurwoningen met 150.000 eenheden, waarvan minstens de helft sociale huurwoningen zijn; een daling tot 3% van laaggeletterdheid en laaggecijferdheid bij jongeren, in alle onderwijsvormen en voor alle jongerengroepen; en verbreding van de netwerken van mensen in armoede.

We zijn nu halfweg, en de tussenstand laat weinig vooruitgang zien. En dat is een schande! Een schande voor het rijke Vlaanderen. Of zoals professor Bea Cantillon op de studievoormiddag over de Decenniumdoelen stelde: "Alles zat de voorbije jaren (voor de crisis) mee om de armoede te bestrijden, en toch vermindert ze niet!" We wisten reeds dat laaggeschoolden, eenoudergezinnen en allochtonen een groter (werk)armoederisico kenden, maar professor

Cantillon voegt er ook nog de personen met een handicap aan toe. Bovendien stelt ze vast dat de samenleving verhardt en men de neiging heeft de schuld bij de armen zelf te leggen. Ze staafde dit onder meer met de onlangs geopende idee om de kinderbijslag van spijbelaars terug te vorderen.

Het gaat er gelukkig iets geciviliseerder aan toe als in het Engeland van de zestiende eeuw: toen werden zwervers massaal opgeknoopt. Zo vertelde Hans Achterhuis op diezelfde voormiddag. Hij betoogde dat de markteconomie gezorgd heeft voor een toenemende sociale ongelijkheid, en dat armoede geen kwestie is van absolute cijfers, maar van de relatie, van de kloof tussen arm en rijk, zelfs van de fysieke scheiding tussen arm en rijk, waardoor we mekaar niet eens meer tegenkomen en mekaar dus ook niet meer kunnen leren kennen... Onderzoek wijst uit dat als de sociale ongelijkheid stijgt, de levensverwachting daalt. En omgekeerd: door te zorgen voor meer sociale gelijkheid, zal bijvoorbeeld de criminaliteit dalen, en bevordert men het welzijn voor iedereen.

Het rapport van de onderzoeksgroep OASes van de Universiteit Antwerpen ("Armoedebarmometer 2012", te downloaden van www.decenniumdoelen.be), schetst de evoluties van de zes doelen na 5 jaar. En daar word je niet bepaald vrolijk van. Op sommige vlakken wordt er lichte vooruitgang geboekt tegenover de nulmeting. Zo bedraagt het armoedepercentage vandaag 10,4%, tegenover 11,4% bij de nulmeting. Al lopen bepaalde groepen in de samenleving een veel hoger risico: alleenstaanden (14,5%), een-

oudergezinnen (24,2%) en mensen ouder dan 65 jaar (18,7%). Verder is het aantal mensen onder de armoedegrens, die aangeven in slechte subjectieve gezondheid te verkeren, gedaald van 13,3 naar 11,1%, maar stijgt dat aantal wel bij de mensen boven de armoedegrens van 4,4 naar 5,8%. Het percentage volwassenen dat leeft in een huishouden zonder inkomen uit betaald werk bedroeg bij de nulmeting 9,2% en daalde in 2008 tot 7,9% om daarna terug te stijgen tot 8,3% in 2010. Wat de langdurige werkloosheid betreft, zien we eenzelfde schommeling: van 42,2 over 30,4 naar 37% in 2010. En dan moest de crisis nog in alle hevigheid toeslaan... Ondertussen steeg het aantal klanten dat voor aardgas en elektriciteit beroep moet doen op de distributienetbeheerder wegens betalingsmoeilijkheden met 44% ten opzichte van de nulmeting vijf jaar geleden.

Vooraf verontrustend is het feit dat de kinderarmoede verder toegenomen is: 8,6% van de kinderen wordt geboren in een kansarm gezin. 140.000 kinderen leven vandaag in armoede, en met een verwachte bevolkingsaan groei van 7%, waarvan 25.000 peuters meer in 2017, is dit een alarmerende evolutie. Momenteel woont 26,1% van de kinderen in een woning waar men niet over bad, toilet, centrale verwarming of warm en stromend water beschikt. Welke toekomst hebben deze kinderen in het Vlaanderen van de 21ste eeuw? En welke toekomst heeft Vlaanderen wanneer men voor deze kinderen geen actie onderneemt?

Het percentage schoolverlaters dat na één jaar nog werk zoekt, is sinds de nulmeting gestegen tot 14,6%. Het is dan ook belangrijk dat er voldoende jobs zijn voor kansengroepen en specifiek voor schoolverlaters. De federale regering besliste immers dat vanaf 2015 schoolverlaters

na 3 jaar uit de werkloosheid worden uitgesloten, en tegelijkertijd verhoogde men het budget van de OCMW's om dit op te vangen... Wat bij de schrijvers van het rapport de retorische vraag oproept of er wel sprake kan zijn "van een positieve maatregel als de doelgroep wordt overgeheveld naar de OCMW's die al overbevraagd zijn?" (p. 18) Eenzelfde onbegrip hoorde ik deze week nog bij OCMW-medewerkers.

Hoewel de federale regering beloofde de uitkeringen op te trekken, verlaagt ze het beschikbare budget voor de welvaartsaanpassingen ervan en door de versnelde degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen, veroordeelt men meer dan 100.000 gezinshoofden en alleenstaanden tot een minimum dat ver onder de armoededrempel ligt. Bovendien worden mensen in armoede door een streng sanctionerend activeringsbeleid gedwongen om eender welk werk aan te nemen, ook al gaat het hier om jobs die hen niet uit de armoede halen... Er moet dus meer dan een tandje bijgestoken worden om de Decenniumdoelen te halen. En misschien is hierbij druk van onderuit wel nodig om de federale en Vlaamse excellenties over de streep te halen...

Of zoals voorzitter Jos Geysels van Decenniumdoelen 2017 stelde: "Als in tijden van hoogconjunctuur het aantal mensen in armoede niet gedaald is, is dat een reden te meer om het voor hen op te nemen in tijden van laagconjunctuur." Hij stelt onder meer vast dat de belofte van versnelling en verdieping van de uitvoering van het Vlaams actieplan armoedebestrijding nog steeds op zich laat wachten. Wanneer komt Vlaanderen – eindelijk – in actie tegen de armoede?

Fons GEERTS, Eindredacteur

Rechtzetting:

Het artikel "**Pleegzorg in Vlaanderen: pleegzorgers en pleegzorgdiensten in de kijker**" in ons vorig nummer werd geschreven door Joost Bronselaer, Véronique Vandezande en Kathleen Verreth. Door een spijtig toeval werd alleen de laatste auteur vermeld. Met onze excuses naar beide mede-auteurs!